

Lựa chọn biện pháp nâng cao chất lượng dạy học môn Thể thao tự chọn bóng chuyền cho nam sinh viên năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất

Đỗ Tiến Thiết*

*TS. Trường Đại học Mỏ - Địa chất

Received: 8/6/2023; Accepted: 14/6/2023; Published: 22/6/2023

Abstract: Based on theory and practice, along with basic scientific research methods in the field of physical education and sports, we have assessed the actual situation of teaching the elective subject Volleyball for men. The second year students of the University of Mining and Geology simultaneously selected 07 measures to improve the quality of teaching the elective sport Volleyball for boys in the second year of the University of Mining and Geology to develop physical fitness. force for research subjects.

Keywords: Measures, elective sport, Volleyball, male students, second year, University of Mining - Geology

1. Đặt vấn đề

Trong các môn tự chọn, Bóng chuyền là môn thể thao phong phú và đa dạng có tính nghệ thuật, tính tập thể, đoàn kết. Bóng chuyền còn có tác dụng giáo dục người tập về nhiều mặt: Về ý chí, phẩm chất lẫn thể chất con người và Bóng chuyền là môn thể thao có điều kiện tổ chức đơn giản cho nên đã thu hút được nhiều người tham gia tập luyện. Nhưng thực tế sau một vài năm thực hiện chương trình môn học tự chọn Bóng chuyền mà Bộ môn GDTC xây dựng cho sinh viên (SV) đã xuất hiện một số bất cập về nội dung giảng dạy và cách thức thực hiện dẫn tới hiệu quả của chương trình chưa cao, chưa phù hợp với đặc điểm tập luyện của SV, không thu hút được đông đảo SV tham gia tập luyện. Thực tế đó đòi hỏi phải nhanh chóng tìm ra các biện pháp (BP) để đảm bảo và nâng cao chất lượng dạy và học tập môn thể thao tự chọn Bóng chuyền.

Xuất phát từ những thực tiễn tác giả tiến hành nghiên cứu: **Lựa chọn BP nâng cao chất lượng dạy học môn thể thao tự chọn Bóng chuyền cho nam SV năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất**

2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

2.1. Lựa chọn BP nâng cao chất lượng dạy học môn thể thao tự chọn Bóng chuyền cho nam SV năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất

Các nguyên tắc lựa chọn BP bao gồm: Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống cấu trúc, Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn, Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả.

Thông tham khảo tài liệu, phỏng vấn trực tiếp các giảng viên (GV) trên cơ sở đánh giá thực trạng nhận thức, kết quả học tập và nguyên nhân ảnh hưởng đến thái độ học tập chưa tốt môn thể thao tự chọn Bóng

chuyền của nam SV năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất, lựa chọn qua phỏng vấn bằng phiếu hỏi (cách trả lời cụ thể như sau: Ưu tiên 1: 3 điểm, Ưu tiên 2: 2 điểm, Ưu tiên 3: 1 điểm). Kết quả khảo sát cho thấy: Đã lựa chọn được 7 BP được đánh giá cao trên 70% tổng điểm phỏng vấn. Căn cứ vào kết quả trên, chúng tôi tiến hành xây dựng nội dung các BP nâng cao chất lượng dạy học môn thể thao tự chọn Bóng chuyền cho nam SV năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất ở bước nghiên cứu tiếp theo.

2.2. Xây dựng nội dung các BP nâng cao chất lượng dạy học môn thể thao tự chọn Bóng chuyền cho nam SV năm thứ hai Trường Đại học Mỏ - Địa chất

BP 1: Nâng cao nhận thức về vị trí và vai trò của công tác giáo dục thể chất nói chung và môn học tự chọn Bóng chuyền nói riêng.

Mục đích: Tuyên truyền nâng cao nhận thức và trách nhiệm của lãnh đạo nhà trường, các tổ chức đoàn thể, phòng ban có liên quan đến phong trào TDTT của nhà trường, cũng như tuyên truyền nâng cao ý thức học tập của SV, nhận thức vị trí và vai trò của rèn luyện nâng cao sức khỏe và xây dựng lối sống lành mạnh. Khuyến khích và tạo điều kiện tăng cường các hoạt động văn hoá thể thao của SV.

Nội dung: Tăng cường sự quan tâm lãnh đạo của các cấp uỷ đảng, chính quyền, đoàn thể về tầm quan trọng của rèn luyện thân thể, tập luyện TDTT trong nhà trường. Thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho đội ngũ cán bộ GV, SV trong nhà trường.

Cách thực hiện: Tuyên truyền nâng cao nhận thức về tác dụng của tập luyện TDTT, các loại hình hoạt động thể thao nội khoá, ngoại khoá, tuyên truyền vận

động SV tham gia tập luyện các môn thể thao, mỗi SV chọn cho mình một môn thể thao thích hợp để tập luyện. Phổ biến rộng rãi vai trò tác dụng của tập luyện TDTT nói chung và tập luyện môn Bóng chuyền nói riêng.

Các đơn vị phối hợp chỉ đạo: Các bộ môn là thường trực tổ chức, điều hành trực tiếp các câu lạc bộ theo chuyên ngành. Đối với câu lạc bộ cấp trường thì do đại diện Ban giám hiệu là chủ tịch, các phòng chức năng, Công Đoàn, Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, Ban quản lý SV là thành viên.

BP 2: Sử dụng hợp lý và có hiệu quả đội ngũ GV hiện có

Mục đích: Phân công GV giảng dạy phù hợp với trình độ và chuyên ngành đào tạo, đúng năng lực sở trường. Đồng thời phát huy hết tiềm năng sẵn có và có khả năng phát triển đội ngũ GV của Khoa KHCN - Bộ môn GDTC đáp ứng yêu cầu và nhiệm vụ giảng dạy.

Nội dung: Yêu cầu chủ nhiệm bộ môn căn cứ vào mục tiêu, chương trình, nhu cầu của đơn vị để xây dựng kế hoạch, phương án, bố trí GV một cách hợp lý mang tính chiến lược lâu dài, đảm bảo đúng trình độ, chuyên ngành đào tạo.

Cách thực hiện: Các GV giảng dạy học phần bóng chuyền trao đổi, bàn bạc để đi đến thống nhất về mục tiêu bài dạy, nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức từng tiết học để phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của SV trong giờ học trên lớp cũng như tập luyện ngoài giờ chính khóa.

+ Trong mỗi giờ học thực hành, ở phần rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo động tác cũng như kỹ chiến thuật thi đấu, tiến hành chia nhỏ tổ, một người sẽ chịu trách nhiệm hướng dẫn, một người sẽ chịu trách nhiệm là người quan sát nhận xét sai lầm của SV khi thực hiện nội dung bài học.

BP 3: Đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn của đội ngũ cán bộ, GV giảng dạy môn học tự chọn Bóng chuyền.

Mục đích: Biện pháp này nhằm tạo mọi điều kiện thuận lợi cho việc phát triển phong trào TDTT nói chung và phong trào tập luyện môn Bóng chuyền nói riêng của nhà trường dưới nhiều hình thức.

Nội dung: Từng bước xây dựng cơ cấu tổ chức quản lý, hướng tới xây dựng Khoa KHCN - Bộ môn GDTC ngày càng lớn mạnh.

Cách thực hiện: Với mục đích phân công trách nhiệm cho từng nhóm, từng cán bộ giảng dạy, đảm bảo hoàn thành các nhiệm vụ, chức trách của GV là giảng dạy nội khóa, xây dựng kế hoạch phát triển phong trào TDTT của nhà trường. Tổ chức hướng dẫn phong trào tập luyện ngoại khóa của SV và huấn luyện các đội đại biểu tham gia các giải thể thao của ngành

và địa phương.

+ Công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ:

Cử các cán bộ tham gia tổ chức, điều hành, trọng tài các giải thi đấu của ngành và Bộ Giáo dục và Đào tạo, Tổng cục Thể dục Thể thao tổ chức để học hỏi kinh nghiệm, giao lưu, trao đổi nâng cao trình độ chuyên môn... Tăng cường công tác quản lý, thanh tra, kiểm tra hồ sơ giảng dạy của GV như: Chương trình, kế hoạch, tiến trình, giáo án giảng dạy của GV, nâng cao chất lượng các giáo trình, giáo án giảng dạy, tăng cường công tác bình giảng, dự giờ...

Có kế hoạch tiếp nhận và bồi dưỡng GV trẻ có trình độ lý luận và chuyên môn giỏi, có nhiệt tình ý thức trách nhiệm cao và có khả năng tổ chức các hoạt động thể thao quần chúng, để thay thế kế cận đội ngũ GV lớn tuổi đáp ứng yêu cầu cần mở rộng và nâng cao chất lượng công tác GDTC và phong trào TDTT của nhà trường trong những năm tới.

BP 4: Đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức tập luyện, phối hợp linh hoạt nhiều phương pháp dạy học

Mục đích: Nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập các môn học GDTC (trong đó có môn Bóng chuyền), tạo hứng thú cho người tập, nâng cao mật độ vận động của SV trong các giờ học thực hành góp phần thúc đẩy phong trào tập luyện TDTT, nâng cao sức khỏe cho SV.

Nội dung: Kế hoạch giảng dạy nội khóa phải được thực hiện theo chương trình GDTC với 2 tiết/1 tuần.

Cách thực hiện: Đổi mới phương pháp dạy học, biết sử dụng một cách có chọn lọc và sáng tạo các phương pháp sao cho đáp ứng được chuẩn kiến thức kỹ năng môn học, phù hợp với nội dung từng bài, với điều kiện phương tiện, trang thiết bị hiện có, tạo điều kiện cho SV hoạt động tích cực, độc lập, sáng tạo.

+ Giờ học thực hành môn Bóng chuyền phải đảm bảo giáo dục nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của việc tập luyện nâng cao sức khỏe, giáo dục đạo đức cách mạng. Trang bị, hình thành và nâng cao các kỹ năng vận động cơ bản, giáo dục toàn diện các tố chất thể lực chung và chuyên môn cho SV. Trang bị những kiến thức lý luận về phương pháp, phương tiện tập luyện nhằm nâng cao sức khỏe, trang bị cho SV những kiến thức chuyên môn cần thiết, các kiến thức về tổ chức thi đấu, trọng tài... để giúp SV tự tập luyện.

+ Duy trì giờ học thực hành môn Bóng chuyền phải đảm bảo tính hấp dẫn và có lượng vận động phù hợp cần thiết để giúp SV hoàn thành chương trình GDTC, tiêu chuẩn rèn luyện thân thể và nâng cao được sức khỏe.

BP 5: Tăng cường cải tiến, xây dựng, đầu tư trang thiết bị phục vụ cho công tác dạy và học môn

Bóng chuyền.

Mục đích: Để nâng cấp, cải tạo cơ sở vật chất, sân bãi, dụng cụ phục vụ tập luyện đảm bảo những điều kiện cần thiết phục vụ cho giảng dạy chính khoá cũng như các hoạt động ngoại khoá của SV.

Nội dung: Tiến hành cải tạo, sửa chữa nâng cấp cơ sở tập luyện: sân bãi, nhà tập...để có thể tận dụng tối đa điều kiện cơ sở vật chất của nhà trường phục vụ giảng dạy chính khoá và hoạt động tập luyện ngoại khoá.

Cách thực hiện: Xây dựng phương án sử dụng sân bãi, nhà tập theo từng đối tượng tập luyện, quy chế sử dụng trang thiết bị.

+ Kiến nghị nhà trường trong quy hoạch xây dựng nhà trường, đảm bảo có kế hoạch xây dựng mới, cải tạo, nâng cấp các sân Bóng chuyền hiện có trong nhà trường.

+ Sửa chữa, mua mới trang thiết bị dụng cụ phục vụ cho giảng dạy và tập luyện môn học Bóng chuyền trong giờ học chính khoá, cũng như ngoại khoá đủ về số lượng và đảm bảo tiêu chuẩn chất lượng.

+ Thường xuyên kiểm tra, sửa chữa hệ thống điện chiếu sáng cho các sân Bóng chuyền trong nhà tập và các sân Bóng chuyền khác...

+ Tạo điều kiện cho mượn trang thiết bị dụng cụ, phương tiện tập luyện, mở nhà tập... để SV có điều kiện tập luyện thoải mái trong thời gian rảnh rỗi.

+ Trang bị bổ sung các phương tiện kỹ thuật phục vụ quá trình giảng dạy (bảng đĩa hình, máy chiếu...), tập luyện và thi đấu. Đây được coi là một BP rất cần thiết để thu nhận những tài liệu khách quan về số lượng và chất lượng động tác. Nhờ phương tiện kỹ thuật HLV, GV có thể phát hiện và sửa chữa được những sai sót kỹ thuật động tác trong tập luyện và thi đấu một cách dễ dàng hơn. Đối với SV thì điều đó lại càng quan trọng.

BP 6: Đổi mới nội dung thi, kiểm tra kết thúc môn học, tạo động lực thúc đẩy SV tích cực học tập, rèn luyện môn học tự chọn Bóng chuyền.

Quá trình kiểm tra đánh giá là một quá trình giáo dục SV, là nhiệm vụ thường xuyên của nhà trường, là một quá trình học tập của SV, một khâu quan trọng của quá trình dạy học, nó liên quan chặt chẽ với mục đích, nội dung và phương pháp dạy học. Do đó cần phải cố gắng tìm kiếm các BP để kết hợp chặt chẽ quá trình đó với nhau.

Mục đích: Tạo ra các yếu tố và động lực thúc đẩy kích thích SV tích cực học tập nhằm nâng cao chất lượng dạy và học.

Nội dung: Xây dựng nội dung thi - kiểm tra để đánh giá kiến thức, năng lực chuyên môn của SV.

Cách thực hiện: Đổi mới các test kiểm tra đánh giá trình độ kỹ thuật, thể lực chung, chuyên môn cần

thiết của môn Bóng chuyền: Xây dựng lại hệ thống các biểu điểm thực hành cho phù hợp với điều kiện hiện nay cả về thành tích, kỹ thuật và kiến thức chuyên môn; Đánh giá về thành tích: Nâng thang điểm bám sát yêu cầu mục tiêu đào tạo mới; Đánh giá kỹ thuật và kiến thức chuyên môn: Xây dựng bộ câu hỏi có phần thi vấn đáp, phần thi thực hành.

BP 7: Tổ chức, xúc tiến hoạt động ngoại khoá, xây dựng các câu lạc bộ Bóng chuyền và tổ chức các giải thi đấu môn Bóng chuyền: Ngoài việc tổ chức các hoạt động đào tạo chính khoá theo chương trình thì việc tổ chức các hoạt động ngoại khoá là rất cần thiết, đặc biệt đối với các trường có SV nội trú đông. Trong trường ngoài việc, tổ chức các hoạt động ngoại khoá có ý nghĩa giúp cho SV có được môi trường rèn luyện chuyên môn hấp dẫn bổ ích. Vì vậy đề tài đã mạnh dạn đưa ra BP tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khoá, phát triển phong trào tập luyện TDTT.

Mục đích: Nhằm đáp ứng nhu cầu thiết thực của SV là biết nhiều môn, giỏi một môn, nâng cao hiệu quả học tập giờ chính khoá, đạt được tiêu chuẩn rèn luyện thân thể theo quy định của nhà trường, đạt thành tích cao trong thi đấu các môn thể thao tại các giải thi đấu của địa phương, của ngành tổ chức.

Nội dung: Tổ chức các hoạt động ngoại khoá, góp phần hoàn thiện các nội dung học tập của giờ học chính khoá môn học tự chọn Bóng chuyền và rèn luyện các tiêu chuẩn rèn luyện thân thể: Tổ chức xây dựng các câu lạc bộ thể thao toàn trường trong đội ngũ cán bộ GV và học sinh theo các khối, lớp; Tổ chức hướng dẫn các hoạt động tự tập luyện, rèn luyện thân thể; Mở rộng và tăng cường các hoạt động thi đấu môn Bóng chuyền cho SV, lôi cuốn đông đảo SV tham gia và cổ vũ.

3. Kết luận

Thông qua nghiên cứu đã được 07 BP khả thi nhằm nâng cao chất lượng dạy học môn thể thao tự chọn Bóng chuyền cho nam SV năm thứ hai Trường Đại Học Mỏ - Địa chất

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Quy định về việc đánh giá, xếp loại thể lực SV, SV (Quyết định số 53/2008/QĐ-BGDĐT ngày 18/9/2008)*
2. Phạm Đình Bẩm (2003), *Quản lý TDTT, Tài liệu chuyên khảo dành cho hệ cao học và đại học TDTT*, Nxb TDTT, Hà Nội.
3. Nguyễn Thành Long (2011), *Nghiên cứu giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục thể chất cho SV trường Cao đẳng GTVT, Luận văn thạc sĩ khoa học giáo dục*, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh
4. Nguyễn Đức Văn (2001), *Phương pháp thống kê trong thể dục thể thao*, Nxb TDTT, Hà Nội.